

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Иванка Василева Асенова, преподавател в катедра Психология на Философски факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски“,
Благоевград

на дисертационния труд на **Фахед Абдула Салем**

на тема: „ **Личностни фактори за отклоняващо се поведение при юноши от Република България и Република Йемен**“

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2 Психология, научна специалност 05.06.05. Педагогическа и възрастова психология.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта:

Представеният комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с чл.55 (3) от Вътрешните правила за развитие на академичния състав ЮЗУ „Неофит Рилски“ и съдържа всички изискуеми документи. Те са коректно оформени и подредени.

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели, задачи и хипотези:

Започвайки с общите характеристики на проекта за дисертационен труд на Фахед Абдула Салем, избраната тема действително е актуална предвид социалната значимост на проучванията на межкултурните различия в глобализацията се свят.

Като млад изследовател, Фахед прави опит с дисертационното си изследване да изследва в сравнителен план личностни характеристики на български и йеменски юноши, като потенциален фактор-предиктор за отклоняващото се поведение, с акцент върху агресивната активност.

Факт, който увеличава научно-практическата стойност на дисертационния труд е, че за първи път се провежда сравнително изследване на формите на девиантни прояви в йеменска и българска извадки.

3. Обща оценка на дисертационния труд

Структурно дисертационният труд е организиран по класически начин – увод, три глави, заключение, библиография и приложения. Общият обем на разработката е 167 страници. Използвани са общо 110 литературни източници, на кирилица, латиница и на арабски. Докторантът е онагледил текстовото си изложение с помощта на 23 таблици и 17 графики.

Теоретичната част на дисертационния труд явно представя богат, многоаспектен и добре систематизиран обзор на литературата по изследваната проблематика. Докторантът коректно презентира теоретичните перспективи на изследваните конструкти и успява да постигне добро ниво на синтезиране на понятийния апарат, което свидетелства за добро ниво на теоретична подготовка и умение за многоаспектно дискутиране на проучвания проблем.

Концептуално-методологичната част на дисертационния труд, която обхваща глава втора на ръкописа е систематично разработена. Задачите и хипотезите на изследването са правилно формулирани, взаимосвързани и кореспондират с направения литературен обзор и теоретичен анализ в предходната глава.

Използваният методически инструментариум включва четири въпросника: многофакторен личностен въпросник; Въпросник за моралното безпокойство на

Лоурънс и Катрин Гууд Въпросник за диагностика на агресивността на Бъс-Пери и Тест за диагностика нивото на самоуважение на Розенберг. Всеки от приложените тестове е релевантен на целите на проучването, позволява изпълнението на поставените задачи и емпиричната проверка на издигнатите хипотези.

За обработката на суровите емпирични данни са използвани адекватни статистически методи.

Обемът на изследваната извадка е представителен – тествани са по 160 юноши от Република България и съответно от Република Йемен, като двете извадки са изравнени и по възраст и по пол, което е съществено важно предвид проучването на ефекта и на двата фактора върху измерваните променливи.

Трета глава на дисертационния труд представя собствено проведените от докторанта проучвания. Получен е богат емпиричен материал, който е подложен на адекватен математико-статистически анализ, резултатите от който са коректно анализирани.

Приноси на изследването са обективно посочени и описани в края на разработката.

4. Автореферат

Авторефератът на дисертационния труд релевантно представя неговата структура и съдържание, което дава основание да си заключи, че той е качествено подготвен и адекватно презентира както емпиричните резултати, така и тяхното теоретично и приложно осмисляне.

5. Критични забележки и препоръки

Заключителната част би могла да е по-задълбочена и изчерпателна (предвид събрания богат емпиричен материал), което би допринесло за

увеличаване на въздействието от значимостта и полезността на получените резултатите от проучването, което на свой ред да насърчи бъдещите изследователи да продължат приносните проучвания в тази област на психологичните изследвания.

Сериозна техническа забележка отправям по отношение на цитиранията: в ръкописа е използвано двойно цитиране – и в скоби, и под черта – трябва да е само в скоби; цитирането в текста не е според изискванията на АРА; източниците на арабски в библиографията трябва да бъдат преведени и на английски или на български; малка част от използваните литературни източници са от последните няколко години (например, от общо 23 източника на латински, само три са от последните 10 години).

6. Заключение

Актуалността на темата и научно-практическата стойност на резултатите от емпиричното изследване аргументират решението ми да дам положителна оценка на представения за защита дисертационен труд и да гласувам с „Да“ за присъждането на научната и образователна степен „доктор“ на Фахед Абдула Салем.

25 януари 2018 г.

Рецензент:

/доц. д-р Иванка Асенова/